

בש"פ 5847/18 - עוזיאל בן שי מתתיהו נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5847/18

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: עוזיאל בן שי מתתיהו

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

תאריך הישיבה: א' באלול התשע"ח (12.08.18)

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 8.7.2018 במ"ת 11977-01-18 שניתנה על-ידי
כב' השופט א' רובין

בשם העורר: עו"ד נתן שרייבר

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן אוליאל

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 8.7.2018 (מ"ת 11977-01-18, השופט א' רובין). בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של העורר לעיון חוזר בהחלטה לעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

2. ביום 5.1.2018 הוגש כתב אישום, המכיל שני אישומים, נגד העורר ונאשם נוסף. לעורר מיוחסת מעורבות באירועים שעליהם נסב האישום השני בלבד. על-פי המתואר בו, כחודש קודם למעצרו של העורר והנאשם הנוסף, השניים קשרו קשר לייבא לישראל סם מסוכן מסוג קוקאין. נטען כי השניים סיכמו לטוס יחד ללונדון וחילקו ביניהם את האחריות כך שהעורר יהיה אחראי על מימון הנסיעה ורכישת הסמים בלונדון ואילו הנאשם הנוסף יהיה אחראי על רכישת הסמים בלונדון והפצתם בארץ. בהתאם, העורר קנה שני כרטיסי טיסה ללונדון, וביום 20.12.2017 השניים טסו לשם. במהלך שהותם בלונדון, הנאשם הנוסף קנה סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של כ-154 גרם, והשניים החביאו אותו - חציו במזוודתו של העורר וחציו בתחתוניו. בהגיעם לנמל התעופה בן גוריון, נעצר העורר והסם נתפס ברשותו. בגין המעשים המתוארים הואשם העורר בעבירה של ייבוא סם מסוכן לפי סעיף 113 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, המדינה הגישה בקשה לעצור את העורר והנאשם הנוסף עד תום ההליכים המשפטיים נגדם. בדיון שהתקיים עוד באותו היום, העורר והנאשם הנוסף הסכימו לקיומן של ראיות לכאורה ושל עילת מעצר סטטוטורית, ובית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקירי מעצר בעניינם.

4. ביום 17.1.2018 הורה בית המשפט המחוזי על שחרורו של העורר בתנאים מגבילים לחלופת מעצר בבית אמו. בית המשפט המחוזי ציין כי לעורר מיוחסות עבירות חמורות המלמדות על מסוכנות בדרגה גבוהה, וכי קוקאין אינו בגדר "סמים קלים". מנגד, ציין בית המשפט המחוזי כי מדובר בצעיר נעדר עבר פלילי, וכי תסקירי המעצר בעניינו מתארים נסיבות חיים לא פשוטות. בית המשפט המחוזי ציין כי שירות המבחן התרשם שרמת המסוכנות להישנותה של התנהגות עוברת חוק של העורר בתחום הסמים היא בינונית, וזאת בין היתר על רקע טענתו כי הוא משתמש בהם באופן ספורדי בלבד. עוד צוינה התרשמותו של שירות המבחן מכך ששילובו של העורר בהליך טיפולי לאורך זמן עשוי להפחית את הסיכון הנשקף ממנו. בית המשפט המחוזי אף התרשם, בדומה לשירות המבחן, כי ביכולתן של המפקחות שהוצעו על-ידי העורר - אמו ואחותו - לבצע את תפקיד הפיקוח. בהמשך לכך, בית המשפט המחוזי קבע כי בנסיבות העניין, לנוכח עמדתו של שירות המבחן ועל אף שמדובר בעבירת סמים, ניתן להסתפק בחלופת המעצר המוצעת.

5. ביום 15.3.2018 הגישה המדינה בקשה לעיון חוזר בהחלטתו האמורה של בית המשפט המחוזי ולחילוט הערבויות שהופקדו בתיק. בבקשה נטען כי העורר הפר את תנאי שחרורו לאחר שנעצר ביום 4.3.2018 בביתו בעקבות חקירה סמויה שהתנהלה בתיק נוסף (להלן: התיק החדש). במסגרת החקירה נערך חיפוש בביתו של העורר ונתפס בחדרו סם מסוכן מסוג קנאביס במשקל כולל של כ-250 גרם, משקל דיגיטלי וכן מספר רב של שקיות חלוקה. על-פי הנטען, מחומר החקירה בתיק החדש עולה כי העורר שהה מחוץ לביתו פעמיים ללא ליווי של המפקחות שנקבעו לו על-ידי בית המשפט המחוזי ובניגוד לתנאי שחרורו, ובכך הפר את האמון שנתן בו בית המשפט. עוד צוין בבקשה כי גם לאחר מעצרו, העורר נמנע מלשתף פעולה עם חוקרי המשטרה באשר לנסיבות הפרתם של תנאי המעצר שלו ושמר על זכות השתיקה.

6. בו ביום התקיים דיון בבקשת המדינה, ובסופו קבע בית המשפט המחוזי כי חומר החקירה בתיק החדש מקים חשד סביר למיוחס לעורר בבקשה. בית המשפט המחוזי קבע שהעורר הוכיח במעשים המיוחסים לו כי לא ניתן לתת בו אמון, וכי נכון הדבר גם לגבי המפקחות. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי אין מקום להסתפק במעצר בפיקוח

אלקטרוני, מאחר שגם אפשרות זו מצריכה לתת אמון בעורר. אשר על כן, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים לצד חילוט חלק מהערבויות שהופקדו.

7. ביום 28.6.2018 הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 15.3.2018. לטענתו, הוא סובל מהצקות בבית המעצר שבו הוא שוהה. כמו כן, ציין העורר כי כבר הועבר מבית מעצר קודם כדי למנוע פגיעה בו לאחר שהסתבך שם בחובות לעצורים אחרים. לטענת העורר, חלחלה אצלו ההבנה כי הוא זקוק לעזרה טיפולית-שיקומית, ועל כן הוא מבקש לשלוח אותו לשהייה בתנאי מעצר בית מלא במוסד רפואי-טיפול אשר הביע נכונות לקלוט אותו, ושמו "מרכז החלמה צעדים אחרת". המדינה התנגדה לקבלת הבקשה בצינה כי לא ניתן לתת בעורר עוד כל אמון וכן כי אין מקום לסטות בעניינו של העורר מהכלל לפיו העיתוי הראוי לטיפול גמילה מסמים בהליך הפלילי הוא שלב גזירת העונש.

8. ביום 8.7.2018 בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של העורר לעיון חוזר. בית המשפט המחוזי הפנה לעניין סוסיסה (בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סוסיסה (21.3.2011)), שם נקבע כי ככלל, העיתוי הראוי לבחינת שילובו של נאשם במסגרת טיפולית של גמילה מסמים הוא השלב של גזירת העונש וריצויו, ולא שלב המעצר. בית המשפט המחוזי ציין כי בעניינו של העורר לא מתקיימים החריגים לכלל זה: הוא לא החל בגמילה טרם ביצוע המעשים המיוחסים לו; הוא לא הניח תשתית מספקת לכך שפוטנציאל ההצלחה של הליך הגמילה הוא גבוה; וכן המסוכנות הגלומה בעורר היא רבה, כך שאין בהליך הגמילה כדי ליתן לה מענה הולם. בית המשפט המחוזי ציין כי על מסוכנות זו ניתן ללמוד מכך שהעורר הפר את תנאי השחרור שלו במעורבותו באירוע מתחום הסמים, שהוא בעל סממנים דומים לעבירה המיוחסת לו בכתב האישום. על כן, קבע בית המשפט המחוזי כי לא ניתן לתת בעורר את האמון הנדרש לצורך שחרורו לחלופה, ולו חלופה מוסדית. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי קשיי העורר במעצר אינם מצדיקים כשלעצמם את שחרורו, אך הפנה את הדברים לתשומת ליבו של שירות בתי הסוהר על מנת שינקוט ב"כל טיפול שימצא לנכון".

הערר

9. העורר טוען כי היה מקום לשחררו לחלופת מעצר טיפולית כפי שהציע. לשיטתו, טעה בית המשפט המחוזי בכך שהניח כי הסמים שנתפסו בביתו במסגרת החקירה בתיק החדש שייכים לו, על אף שהמדינה טרם ייחסה לו את הבעלות בהם. העורר טוען כי העובדה שטרם הוגש נגדו כתב אישום בתיק החדש מעידה על חולשת הראיות נגדו בתיק זה, וכי מכל מקום אין לתת להתפתחויות החדשות ביטוי בשלב זה, אלא רק בשלב שבו יוגש - אם יוגש - כתב אישום בתיק האמור.

10. העורר מודה בכך שהפר את תנאי שחרורו במובן זה שיצא את ביתו, אך סבור שאין בכך כדי לייתר את הצורך לבחון חלופות נוספות שיאיינו את מסוכנותו ואשר פגיעתן בו תהיה פחותה, כמו השמתו במוסד טיפולי סגור. לשם כך היה אף מקום, כך נטען, להזמין בעניינו תסקיר נוסף. העורר מוסיף וטוען כי יש בחלופה שהוצעה על-ידו כדי לאיין את המסוכנות שנשקפת ממנו, וכי בית המשפט המחוזי לא העניק משקל מספיק לכך שאין לו רישום פלילי ושנסיבות חייו אינן פשוטות.

11. הדיון בערר התקיים בפני ביום 12.8.2018. בא-כוח העורר חזר והדגיש את החשיבות הנודעת למתן הזדמנות נוספת למי שהוא אדם צעיר ללא עבר פלילי. הוא אף מסר, במעמד הדיון, כי גרסת העורר היא שיצא את ביתו כדי

לסייע לחבר שהיה במצוקה רגשית.

12. עמדת המדינה היא שדין הערר להידחות. המדינה טוענת כי התנהגותו של העורר מצביעה על כך שלא ניתן לתת בו אמון. למעשה, כך נטען, ההפרות של תנאי השחרור התגלו בעקבות חקירה סמויה. המדינה הצביעה על כך שהעורר יצא את ביתו יותר מפעם אחת בניגוד לתנאים המגבילים לשחרורו, וכי הקלטות סתר בתיק מלמדות שהמפקחות היו מודעות להפרות ולא דיווחו עליהן (גם אם היו מוטרדות מהן). המדינה מוסיפה וטוענת כי ממילא בעבירות סמים הימנעות ממעצר מאחורי סורג ובריה היא החריג, וכי לנוכח הפרותיו של העורר אין עוד הצדקה לסטות מן הכלל. המדינה אף מציינת כי העורר עצמו טוען שאינו מכור לסמים, כך שהטענות המכוונות להליך גמילה אינן מוצדקות אף מבחינה זו.

דין והכרעה

13. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים אני סבורה שדין הערר להידחות. אכן, "לכלל שלפיו דין מי שהואשם בעבירות של סחר והפצת סם להיעצר, ישנם חריגים ואין זה כלל הרמטי, ובלבד שתימצא חלופה ראויה" (ראו: בש"פ 240/15 ביטון נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (22.1.2015)). עם זאת, העורר היה מעורב לכאורה בייבוא של "סם קשה" מסוג קוקאין, בהיקף החורג משימוש עצמי. לאחר שחרורו ממעצר, הוא חזר לכאורה להיות מעורב עם גורמים פליליים, דברים אלו יפים גם אם יתברר כי הסמים שנתפסו בתיק החדש אינם בבעלותו.

14. בית משפט זה כבר עמד לא אחת על כך שהשחרור לחלופת מעצר מתבסס על אמון שרוחש בית המשפט לנאשם, בציינו כי התנאים המגבילים של חלופת מעצר אך נוספים לאמון שניתן בו. לכן, אם נאשם ניצל לרעה את שחרורו ממעצר והפר את התנאים שהוטלו עליו, הוא הוכיח כי אין הוא ראוי עוד לאמון של בית המשפט (בש"פ 507/00 מזרחי נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 385, 391 (2000)). בית המשפט המחוזי נתן בעורר אמון כאשר שחררו בתנאים מגבילים, אך למרבה הצער העורר הפר אמון זה ולא ניצל את ההזדמנות שניתנה לו. בשולי הדברים אציין גם כי לא הונחה תשתית של ממש לטענה שעניינה הצורך בגמילה, וזאת אף מבלי להידרש לתנאים שנקבעו בעניין סויה.

15. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ד' באלול התשע"ח (15.8.2018).

ש ו פ ט ת